

Recenzje

Aneta M. Sokół

„Słowo i Myśl. Przegląd Ewangelicki 2.0” 2019, nr 2 (133), ss. 84.

Ukazał się nowy numer „Słowa i Myśli”, internetowego pisma Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego, reaktywowanego po przerwie w 2018 r. „Słowo i Myśl” od trzydziestu lat prezentuje poglądy ewangelickiego środowiska w nawiązaniu do konfesyjnych tradycji, zmieniającego się na naszych oczach świata oraz wyzwań, z którymi zmierzyć się muszą członkowie wszystkich Kościołów chrześcijańskich.

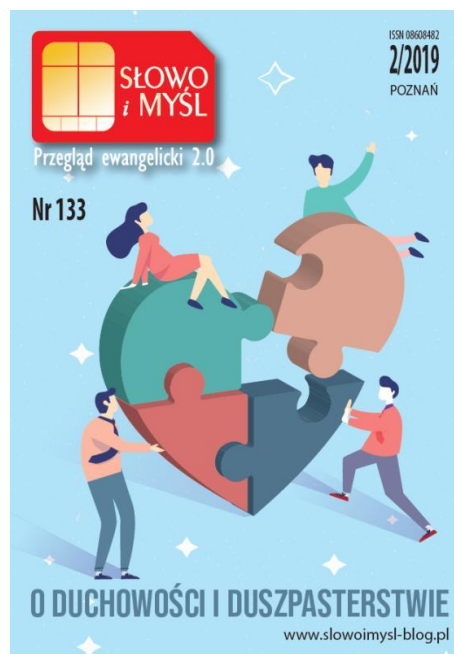
Nowy numer pisma przygotowanego pod redakcją prof. UAM Małgorzaty Grzywacz w całej gamie tematycznej różnorodności porusza zagadnienia istotne z punktu widzenia każdego z osobna, jak i z punktu widzenia całego Kościoła. Mottem do zaprezentowanych w numerze wypowiedzi są słowa redaktor naczelnej – „w poszukiwaniu ideału pasterza (pasterki)”, co w przeszłości, jak i obecnie staje się wyzwaniem na miarę swego czasu. Jaki powinien być w dzisiejszych czasach duszpasterz idealny? Jakie powinno być współczesne duszpasterstwo, aby przemawiało do całej wspólnoty, ale także do wybranych grup wyznawców, również do każdego z osobna? I jak na płaszczyźnie duszpasterskiej kształtować indywidualną duchowość? Jak zabiegać o trwanie duchowości osobistej? – na te pytania starają się odpowiedzieć autorzy zaproszeni do współpracy.

Numer rozpoczyna tekst kazania wygłoszonego przez biskupa Kościoła, ks. Jerzego Samca podczas ubiegłorocznych obchodów 100-lecia Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego (4-5 październik 2019). Powrót do początków ewangelickiej organizacji przypomina o zaangażowaniu osób świeckich w sprawy Kościoła, o staraniach polskich ewangelików zabiegających o utworzenie poznańskiej parafii po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Ale kontekst historyczny jest jednocześnie okazją do refleksji na temat powinności każdego wierzącego, życiowych wyborów, starań, odpowiedzialności za innych.

Pierwszy z artykułów ukazuje, jak w czasach Reformacji zmieniła się pozycja kobiet, tym bardziej w konfrontacji ze średniowiecznymi ograniczeniami w zakresie ich możliwości. Pojawienie się żon pastorskich prowadziło do przewartościowania roli kobiety w czasach nowożytnych. Żona pastora stawała się nie tylko organizatorką życia rodzinnego w swojej rodzinie, przed kobietami otworzyły się nowe formy aktywności, wyzwania, nowe obszary działalności; to zarazem ważny przyczynek do wizerunku urzędu pastorskiego wspomaganego przez żonę duchownego. Jak się okazuje za tymi zmianami szło również przeorganizowanie dotychczasowych form życia społecznego, kształtowania się nowoczesnych zrębów systemów ubezpieczeniowych czy ekonomicznych.

Przejdziem do bardziej współczesnego spojrzenia na duszpasterstwo jest kolejny tekst. Przywołane kazanie przedstawia Najlepszego Pasterza, który bezgranicznie dba o swoje owce, a nawet „zrezygnował z siebie dla nas”. Jezus jest po prostu Dobrym Pasterzem, wzorem nauczyciela, który pokazuje jak postępować wobec tych, nad którymi sprawujemy pieczę. Ale owce także mają swoje zobowiązania wobec pasterza, przypomniane także w duszpasterskim pouczeniu.

Na współczesnych duszpasterzy spogląda krytyczny obserwator otaczającej nas rzeczywistości. Służba duszpasterska zmieniała się na przestrzeni dziesięcioleci, w tym trudne czasy powojenne hartowały kolejne pokolenia duchownych sprawujących posługę w Kościele. Jak wygląda dzisiejsze duszpasterstwo? Jakie są oczekiwania wiernych wobec „przewodników w wierze”? Czy konsumpcjonizm nie zagraża wiarygodności duszpasterskiej misji? Przelana na papier diagnoza zapewne podczas lektury zostanie skonfrontowana z niejednymi własnymi doświadczeniami, przeżyciami, z troską o kształt własnej parafialnej wspólnoty.

Bardzo osobiste są również refleksje dotyczące duchowości. To kolejny głos, ukazujący przemyślenia na temat duchowego wymiaru własnej wiary, budowania ale także dzielenia się własną duchowością w duszpasterskiej czy ewangelizacyjnej służbie. Przeczytamy, jaką rolę odgrywały, ale także dalej odgrywają dzięgielowskie Tygodnie Ewangelizacyjne dla kształtowania duchowości uczestników, chrześcijańskiej otwartości, budowania wspólnoty „wychowanków” powracających wielokrotnie do tego miejsca.

Poznajemy różne formy pracy duszpasterskiej – wśród głuchoniemych, motocyklistów, poszukujących wsparcia przez telefon (Internet). Przedstawieni zostali duszpasterze niezwykle zaangażowani w swoją służbę. Być może nie zdajemy sobie sprawy z tego, jak wygląda posługa wśród głuchoniemych, jak powstało Ewangelickie Duszpasterstwo Motocyklowe, jak ważne jest niesienie pomocy za pośrednictwem rozmów telefonicznych czy kontaktu internetowego (duszpasterstwo zdalne przedstawione zostało na przykładzie doświadczeń niemieckich).

Praca duszpasterska w sposób szczególny nakierowana jest na najmłodszych. Nie mogło zabraknąć tego zagadnienia przy prezentacji ewangelickiej duszpasterskiej różnorodności. Dobrze znane wśród wiernych praktyki na rzecz dzieci zostały zebrane i usystematyzowane; to nie tylko lekcje religii, ale również wiele innych zajęć uwzględniających zabawę, ewangelizację, angażowanie najmłodszych w życie Kościoła.

Ewangelicka duchowość zaowocowała świadectwami wiary, które zostały upamiętnione na wirtualnych stronach periodyku. Dzięgielowskie diakonise nie tylko niosły pomoc potrzebującym, ale angażowały się również w działalność konspiracyjną w czasie wojny, brały udział w Powstaniu Warszawskim, narażały swoje życie w akcjach organizowanych przeciwko Niemcom. Łączyły służbę duszpasterską z poświęceniem dla spraw ojczyzny, pracowały w cieszyńskim Szpitalu Ewangelickim, troszczyły się o byt swoich podopiecznych. Poznajemy bliżej życiorysy trzech siostr – Anny Klimszy (1886-1972), Marii Kalety (1895-1988) oraz Anny Szalbot pseudonim Rachela (1906-1942). Wszystkie wyrosły z Polskiego Diakonu Ewangelickiego „Eben-Ezer” w Dzięgielowie, również po wojnie kontynuując tradycje tego miejsca.

W najnowszym numerze „Słowa i Myśli” prezentowana jest „Polska luteraska”. Tym razem czytelnicy poznają losy katowickiej parafii ewangelickiej ukonstytuowanej w połowie XIX wieku, przeżywającej czas swojej prosperity, jak i regresu w okresie powojennym. Szczególna uwaga skierowana została na katowicką świątynię – Kościół Zmartwychwstania Pańskiego usytuowany w centrum, ale także inne znaki ewangelickiej obecności na mapie miasta, zachowane do dzisiaj. Obchodzona uroczystość na Śląsku 100 rocznica urodzin Stanisława Hadyny (1919-1999) znalazła swoje miejsce obok. Tekst poświęcony twórcy Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” przybliży jego sylwetkę w kontekście młodzieżowych marzeń o powołaniu chóru, który rozślawiałby ludowe pieśni zasłyszane na Zaolziu, przy dziadkowym ognisku.

I jeszcze na zakończenie rubryka „Protestanckie świąty”, która poprowadzi nas do Norwegii. Zaprezentowana relacja z rejsu morskiego przybliży specyfikę kraju, norweskie miasta, zabytki, napotkane konfesyjne symbole, a także piękno tamtejszej surowej przyrody. Myślami możemy przenieść się do kraju, gdzie większość mieszkańców należy do Kościoła luteraskiego, który zresztą jest Kościołem państwowym. Relację uzupełniają barwne fotografie przybliżające ten „dawny kraj wikingów”.

Kolejny, czwarty po reaktywacji numer „Słowa i Myśli” ukazuje duszpasterstwo w perspektywie historycznej, jak i współczesnej, emocjonalnej, osobistej, praktycznej, wizerunkowej. To również przypomnienie o misji, która wpisuje się w duszpasterską działalność, każąc jej podążać za duchem czasów i wyzwaniem, które one z sobą niosą. Duszpasterstwo jest dziełem kobiet i mężczyzn w nawiązaniu do idei powszechnego kapłaństwa, ale zapewne również wymagań współczesności. Przewodni temat został na pewno tylko dotknięty budząc zarazem emocje, refleksje, zachęcając do podjęcia dalszej dyskusji. Różne formy duszpasterstwa współtworzą naszą duchowość, tożsamość konfesji, osobisty wymiar wiary, który ugruntowuje naszą obecność w Kościele. Zachęcając do internetowej lektury pisma można dodać, że wzbogaca ona postrzeganie spraw ważnych, w których możemy mieć również swój własny udział.

Pismo jest bogato ilustrowane, każdemu z artykułów towarzyszą kolorowe fotografie przedstawiające wydarzenia, postacie, miejsca. Przyjazna szata zewnętrzna całego numeru zaprasza tym bardziej do lektury. Na okładce w pastelowych kolorach widnieje serce składane z puzzli, symbolizujące jedność, duchowość, ale także trud budowania wspólnoty.

Autorzy numeru (według kolejności artykułów): ks. bp. Jerzy Samiec, dr hab. Maciej Ptaszyński, dr Aneta M. Sokół, ks. Marcin Liberacki, dr Michał Jadwiszczok, dk. Aleksandra Błahut-Kowalczyk, dk. Barbara Adamus, ks. Waldemar Gabryś, dr hab., prof. UAM Małgorzata Grzywacz, Aneta Liberacka, Władysława Magiera i Romuald Długosz.